

[P. M. Dam.]

skabets lykkelige toner bares udover den vide verden. En uforglemmelig oplevelse for os, der var på Færøerne i disse dage.

Gamle forhold og former blev jo under krigen overrendt eller fundamentalt ændret, både økonomisk og psykologisk. Dette var også tilfældet i forholdet mellem Færøerne og den øvrige del af riget. Der er ikke tid til en nuanceret redegørelse for de enkelte faser i denne udvikling. Det meste af, hvad der i denne forbindelse er at sige, er utvivlsomt de ærede medlemmer af det høje ting bekendt.

Det viste sig, at det en overgang var særlig på penge- og valutaområdet, at der var sket et skred i opfattelsen og indstillingen hos store dele af den færøske befolkning. Det berømte „pundvalg“ er i frisk erindring.

De under krigen samarbejdende partier vedtog den 8. september 1945, at kursen skulle fastsættes til det samme som den danske kurs, 19,34 kr. lig med et sterlingpund. Tabet ved denne kursændring bar staten. Da man på Færøerne på det tidspunkt stod overfor at gøre store indkøb af trawlere i England, kom den nævnte kursændring til at betyde en betydelig reduktion af prisen på trawlerne, nemlig 15 pct.

Kampen om, hvordan man skulle ordne Færøernes fremtidige penge- og valutaforhold, har været meget bitter deroppe. Man har derfor grund til i så meget højere grad at glædes over det efter utrættelige forhandlinger opnåede resultat, hvorom det kan siges, at der med hensyn til dets gennemførelse er opnået fuld enighed mellem samtlige lagtingspartier. Det forbehold, som det ene parti har taget, drejer sig ikke om nogen principiel forskel i standpunkterne, men kun om størrelsen af den Færøernes lagting tilkommende andel af den fortjeneste, som tilfalder staten af nationalbankens overskud. Personlig har jeg grund til at være fornøjet med resultatet, idet den ordning, man er blevet enig om, er i nøje overensstemmelse med det kompromisforslag, som min gruppe gjorde sig til talsmand for. Jeg føler mig også overbevist om, at man fra færøsk side i det hele taget er tilfreds med den opnåede økonomiske ordning. Den er blevet betegnet som langt den gunstigste, noget af de nordiske folk har opnået, jfr. statsministerens meddelelse til pressens radioavis af 10. november 1948, i hvilken meddelelse det bl. a. anføres, at Færøerne selv kan disponere over den af dem indtjente valuta, og at øernes forsyning med fremmed valuta iøvrigt i fornødent

omfang sker gennem Danmarks Nationalbank.

I henhold til det foreliggende lovforslag skal nationalbanken udstede særlige færøske pengesedler, der skal være det lovlige betalingsmiddel på øerne, og hvis kroneværdi er den samme som den danske. Sedlerne skal underskrives af rigsombudsmanden og en repræsentant for landsstyret. De skal være dækket af danske kroner, som skal henstå på en særlig konto i nationalbanken, og de skal kunne ombyttes med danske sedler, ligesom danske sedler skal kunne ombyttes med færøske på Færøerne. Skillemonter på Færøerne bliver fremdeles den i Danmark anvendte skillemonter.

Pengevæsenet på Færøerne henhører iøvrigt under statsministeriet, der efter samråd med det færøske landsstyre fastsætter reglerne og fristen for de nuværende pengesedlers afløsning med de nye sedler, ligesom statsministeriet også efter samråd med landsstyret indkalder sedlerne og udsteder nye sedler, når det er fornødent.

Den nye ordning bestemmer endvidere, at Færøerne skal have del i Marshallhjælpen, og at der skal etableres et samarbejde mellem et færøsk udvalg og et regeringsudvalg, hvert på 4 medlemmer.

Udvalgene skal bl. a. hvert år udarbejde en oversigt over Færøernes valutatilgang og -behov, hvorved hjemmestyret — lagting og landsstyre — og regering får bedre lejlighed til at have hånd i hanke med de færøske handels- og produktionsforhold, herunder eksporten og importen. De to sidstnævnte er overgået til at blive færøsk særansliggende.

Det skal bemærkes, at der på Færøerne var en vis ængstelse for følgerne af udtrædelsen af den såkaldte sterlingblok. Man var særlig bange for at gå tabt af eller at få stærkt beskåret de rettigheder, som man under krigen havde erhvervet sig, særlig med hensyn til salg af ferskfisk i England.

Men de under forhandlingerne med Engländerne opnåede, skriftlige som mundtlige, erklæringer fra engelsk side vedrørende Færøernes fremtidige stilling på det engelske handels- og ferskfiskemarked har overtødet de skeptiske om, at færingernes udtrædelse af sterlingområdet og genindtræden i det danske valuta- og pengeområde på ingen måde har svækket Færøernes rettigheder i England.

Skønt nærværende forslag til lov om pengesedler på Færøerne endnu ikke har passeret den danske rigsdag, har den nye eller genoprettede handels- og valutaordning med Danmark i praksis bestået sin prøve på en for de færøske interesser aldeles fortrinlig